

بسم الله الرحمن الرحيم

از مرزهای ملی تا نزاع‌های منطقه‌ای؛ ریشه بحران در سرزمین‌های اسلامی!

(ترجمه)

در سایه تنش‌های فزاینده‌ای که سرزمین‌های اسلامی را به سوی جنگی ویرانگر میان خود سوق می‌دهد، خبرگزاری ایران (ایرنا) در ۱۷ سپتامبر ۲۰۲۶ گزارش داد که «عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در تماس‌های تلفنی جداگانه با هاکان فیدان، همتای ترکی خود و فیلدمارشال عاصم منیر، فرمانده ارتش پاکستان، درباره آخرین تحولات منطقه‌ای و موضوعات مورد اهتمام مشترک گفت‌وگو کرده است».

این تماس‌ها میان سه سرزمین اسلامی نیرومند، پس از آن صورت گرفت که وزارت امور خارجه پاکستان در ۱۶ سپتامبر با نشر بیانیه‌ای اعلام کرد: «پاکستان حمله شرم‌آور پهلادی شبه نظامیان حوثی را که شهر مکه را هدف قرار داد، به شدیدترین الفاظ محکوم می‌کند».

در مقابل، حوثی‌ها که از سوی ایران در یمن حمایت می‌شوند، ادعا می‌کنند اهداف آنان تأسیسات نظامی در داخل ولایت مکه بوده است. هم زمان با افزایش تنش‌های دیپلماتیک، هر یک از این کشورها می‌کوشد از طریق نبرد رسانه‌ای در شبکه‌های اجتماعی، حمایت مسلمانان را به سوی خود جلب کند؛ نبردی که محور آن موضوعاتی چون حرمت کعبه مشرفه، برج ساعت سلطنتی مکه و پایگاه هوایی ملک فهد در طائف، واقع در ولایت مکه، قرار گرفته است.

بدین ترتیب، تنش‌های کنونی به سوی یک جنگ ویرانگر منطقه‌ای پیش می‌رود؛ جنگی که در آن، سرزمین‌های اسلامی در برابر یک دیگر قرار خواهند گرفت و ممکن است ماه‌ها، اگر نه سال‌ها، ادامه یابد. اما تا زمانی که شیوه تفکر ملی‌گرایانه بر وضعیت کنونی حاکم باشد، دستیابی به راهحلی پایدار برای این تنش‌ها ممکن نخواهد بود؛ زیرا هر کشور، منطقه را تنها از زاویه محدود منافع ملی خود می‌نگرد؛ در داخل مرزهای ملی، همه چیز را با معیار دفاع از «وطن» می‌سنجد و در بیرون از این مرزها نیز مسائل را بر اساس عمق استراتژیک دولت ملی خویش دنبال می‌کند؛ خواه برای تحقق این اهداف از نیروهای نیابتی استفاده کند یا از شیوه‌های دیگر.

ملی‌گرایی نمی‌تواند میان مسلمانان صلح و آرامش برقرار کند؛ چنان‌که تجربه یک قرن گذشته این واقعیت را به روشنی نشان داده است. این اندیشه بارها مسلمانان را به جنگ و درگیری با یکدیگر کشانده که از میان نمونه‌های فراوان آن می‌توان به جنگ اول خلیج، جنگ دوم خلیج و درگیری میان عربستان سعودی و یمن اشاره کرد.

با این همه، هر یک از این کشورها همچنان به همین تفکر ویرانگر ملی‌گرایانه چسبیده‌اند؛ زیرا دهه‌ها بر اساس آن عمل کرده‌اند، تا جایی که اکنون آن را واقعیتی ثابت و تغییرناپذیر می‌پندارند.

ای مسلمانان! در سایه ملی‌گرایی، دولت‌های ما امروز درگیر کشمکش‌ها و نزاع‌های پی‌درپی‌اند؛ همان‌گونه که دو قبیله اوس و خزرج در یثرب، در فضای تعصب‌های قبیله‌ای، پیوسته با یکدیگر درگیر بودند. تنها اسلام است که می‌تواند ما را در برابر کافران به صفی واحد بدل کند؛ همان‌گونه که اوس و خزرج را با یکدیگر متحد ساخت. رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند:

«هَذَا كِتَابٌ مِنْ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ ﷺ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ مِنْ قُرَيْشٍ وَيَثْرِبَ وَمَنْ تَبِعَهُمْ فَلَحِقَ بِهِمْ وَجَاهَدَ مَعَهُمْ، أَنَّهُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ مِنْ دُونِ النَّاسِ». (رواه البيهقي في السنن الكبرى)

ترجمه: این نوشته‌ای است از محمد نبی صلی الله علیه وسلم، میان مسلمانان و مؤمنان قریش و یثرب و کسانی که از آنان پیروی کردند، به ایشان پیوستند و همراه آنان جهاد نمودند؛ همانا آنان، در برابر دیگر مردم، یک امت واحدند.

اوس و خزرج تعصب‌های قبیله‌ای را کنار گذاشتند و حاکمیتی واحد را پذیرفتند که بر همه مسلمانان بر اساس اسلام حکومت می‌کرد و بدین‌گونه یثرب به مدینه منوره تبدیل شد. پس از آن، مسلمانان به عنوان نیرویی واحد در برابر دشمنان واقعی خود ایستادند؛ از یهود گرفته تا مشرکان عرب، فارس و مسیحیان روم.

ای مسلمانان! ما امروز بر لبه پرتگاهی از آتش شعله‌ور قرار گرفته‌ایم و راه نجاتی جز اتحاد بر اساس دین اسلام نداریم. در شرایطی که خطر یک جنگ ویرانگر ما را تهدید می‌کند، باید خواستار کنار گذاشتن ملی‌گرایی و همه پیامدهای آن باشیم؛ از جمله مرزهایی که مسلمانان را از یکدیگر جدا کرده، ارتش‌های پراکنده و بیت‌المال‌های متعدد. همچنین باید برای برپایی خلافت راشده تلاش کنیم؛ خلافتی که تمام سرزمین‌های اسلامی موجود را در قالب یک دولت واحد گرد هم آورد.

این خلافت است که مسلمانان را در برابر یهودیانی که فلسطین را غصب کرده‌اند، مشرکان دولت هندو و صلیبیان امریکایی که دهه‌ها مسلمانان را شکنجه کرده‌اند، به نیرویی واحد تبدیل خواهد کرد. الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [آل عمران: ۱۰۳]

ترجمه: و همگی به ریسمان الله چنگ زنید و پراکنده نشوید، و نعمت الله را بر خود به یاد آورید؛ آن‌گاه که دشمن یکدیگر بودید و او میان دل‌های‌تان الفت و پیوند برقرار کرد و در پرتو نعمت او با هم برادر شدید و شما بر لبه گودالی از آتش بودید و او شما را از آن نجات داد. الله این‌گونه آیات خود را برایتان روشن می‌سازد، باشد که راه‌یاب شوید.

نویسنده: مصعب عمیر

مترجم: پارسا امیدی